

ԳԻՏՈՒԹԻՒՆ ԵՒ ԱՐՈՒԵԱՍ

Բէօնտզէնեան ճառագայթները

10 տարի անցաւ այն օրից, ինչ որ Վիւրցբուրգի համալսարանի պրօֆէսօր Ֆրիդրիքոս Կօնրադ Վիլհէլմ Բէօնտզէնը 1896 թ. յունուարի 23 ին առաջին հանգամ հասարակութեան ծանօթացրեց իւր գտած անյայտ ճառագայթների հետ: Եւ երբ ներկայ եղողները լուսանկարչական թիթեղի վերայ տեսան ճշտիւ նկարուած՝ այժմ հանգ. Կէլլիկէր պրօֆէսսօրի ձեռքի ոսկրները-ամենքի համար պարզուեց, թէ այդ գիւտը ինչ մեծ նշանակութիւն պիտի ունենար բժշկականութեան դիագնօստիկի համար: Ժողովը որոշեց նորագիւտ ճառագայթները անուանել գտնողի անունով՝ Բէօնտզէնեան:

Դորանով հիմք դրուեցաւ մի նոր գիտութեան: Այդ ճառագայթներով այժմ կարողանում են տեսնել ոչ միայն ձեռքի ոսկրներն ու յօդերը, մարմնի մէջ մնացող գնդակն ու ասեղը, այլ և զարմանալի կերպով արտացոլում են լանջավանդակը, կողերով և անրակներով. նոյն իսկ պարզ կերպով նշմարւում են սրտի մկանների կծկումներն ու ընդլայնուիլը:

Բեօնտզէնեան ճառագայթների օգնութեամբ մենք կարող ենք տեսնել այժմ թէ կոտրած ոսկրները գիպսի փաթեթի մէջ կանոնաւոր են դասաւորուած թէ ոչ և որոշել ոչ միայն կոտրած տեղերը, այլ և ամենտեսակ ձգողութիւններ, դուրս ընկածները և ուռոյցները: Ատամի մի քանի տեսակ հիւանդութիւններ կարելի է որոշել միայն այդ ճառագայթներով: Շատ անգամ այդ ճառագայթներն են պարզում որ ոսկրներն ու յօդերն անվնաս են, այլ հիւանդութեան պատճառը մարմնի փափուկ մասերումն է գտնւում, օր. զարկերակների պնդութիւնը. կրծքի վերաբերմամբ բեօնտզէնեան ճառագայթները երբեմն որոշում են սրտի մեծութիւնը, երբեմն յաջողում է պարզել փոփոխութիւնները: Եւ զեռ հետզհետէ նորանոր գործադրութիւն է ստանում նա:

Բայց բեօնտզէնեան ճառագայթները միայն հիւանդութիւնը ճանաչելու չեն ծառայում, այլ նաև որպէս բժշկութեան միջոց:

Կարելի է շատերը չգիտեն իսկ, որ մի առանձին գիտութիւն կայ—բէժնագէնեան վիրաբուժութիւն: Բէժնագէնեան ճառագայթները ցոյց տուին և մի յատկութիւն, որ քայքայում են հիւանդ հիւստեաները, առաւել քան առողջները, որի պատճառով կարելի է բժշկել հիւանդ տեղերը, առանց առողջներին ձեռք տալու: Այսպէս նաև նոցա շնորհիւ յաջողութեամբ բժշկում են դանազան մորթու վրայի հիւանդութիւններ և լէվկէմի կոչուած վտանգաւոր հիւանդութիւնը: Բէժնագէնեան ճառագայթները մեծ դեր են խաղում և խլիբդ (քաբէ) ու նման հիւանդութիւններ բժշկելիս: Ճառագայթների քայքայիչ ոյժը ներգործում է ուռոյցի վերայ: Այդ տեսակ ուռոյցներ առաջ կտրում են դանակով և ապա մնացորդները ճառագայթներով քայքայում, ապագայ կրկնութիւններից ազատելու համար: Բժշկւում են նաև այլ և այլ ուռոյցներ կամ փոքրացնում այնքան, որ հեշտ է լինում վիրահատելը:

Բէժնագէնեան ճառագայթները դեռ մեծ ապագայ ունին բժշկականութեան մէջ և մօտազայ ապագան պէտք է փայլուն հետևանքներ տայ այդ նկատմամբ:

ՊՐ. ՆՈՒԱՐԴ ԱՂԱՆԵԱՆՑ